

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Факультет філософський

Кафедра соціальної психології та психології розвитку

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Якісні методи у психології

Освітня програма «Організаційна психологія»

Спеціальність 053 Психологія

Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № __ від “_” ____ 2019 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Якісні методи у психології
Викладач (-і)	Заграй Лариса Дмитрівна
Контактний телефон викладача	+380 50 837 94 43
Е-mail викладача	Todoriv_larisa@i.ua
Формат дисципліни	Очна та заочна форми навчання
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://magpsychol.pu.if.ua
Консультації	Раз на тиждень відповідно до графіка консультацій
2. Анотація до курсу	
Курс розкриває якісні методи досліджень у психології, такі як наративи, тематичний аналіз, особливості організації експерименту із застосуванням якісних методів.	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Мета: Мета – формування компетентностей із застосування якісних методів дослідження у психології.</p> <p>Завдання: сформувані розуміння та здатності теоретичного та практичного характеру, які стосуються:</p> <ul style="list-style-type: none"> розуміння якісних методів у психології; розуміння методологічних основ якісних методів у дослідженнях; розуміння видів якісних методів дослідження; здатності до вибору валідних якісних методів; здатності до застосування якісних методів у психологічних дослідженнях; здатності до обробки та аналізу результатів якісних методів у психологічних дослідженнях. <p style="text-align: center;">-</p>	
4. Результати навчання (компетентності)	
<p>Здатність до аналізу та синтезу, узагальнення інформації;</p> <p>здатність до узагальнення та виокремлення;</p> <p>здатність до розширення бачення проблеми та до фокусування на головному;</p> <p>здатність аналізувати та оцінювати потреби організації в навчанні та психологічній корекції;</p> <p>розуміння психологічних законів функціонування групи, особливостей сприймання інформації різними віковими категоріями та професійними групами, методів оцінювання ефективності роботи.</p> <p>здатність до активного й емпатійного слухання;</p> <p>здатність організувати конструктивний комунікативний процес;</p> <p>здатність до генерування нових ідей;</p> <p>здатність приймати рішення, які відповідають поточній ситуації;</p> <p>здатність мотивувати до навчання та розвитку;</p>	
5. Організація навчання курсу	
Обсяг курсу	
Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	10 год.
семінарські заняття / практичні / лабораторні	20 год.
самостійна робота	60 год.

Ознаки курсу					
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий		
I	053 Психологія	I	Дисципліна вільного вибору студента		
Тематика курсу					
Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
<p>Тема 1. Якісні дослідження у психології.</p> <p>1. Поняття «якісних досліджень» у психології. Значення якісних досліджень у психології. Переваги та застереження у вастосуванні. Протиставлення ідеографічного і номотетичного підходів дослідження у психології.</p> <p>2. Якісна парадигма у психології. Дискурсивний аналіз як методологічна основа вастосування якісних методів дослідження у психології.</p> <p>3. Герменевтика, феноменологічна психологія, соціальний</p>	Лекція 4 год., семінар – 4 год.	<ol style="list-style-type: none"> Наративні психотехнології / Н. В. Чепелева, М. Л. Смутьсон, О. М. Шиловська, Ф. Ю. Гуцол; за ред. Н. В. Чепелевої. – К.: Главник, 2007. – 146 с. Кроник А. А., Пажитнов А. Л., Левин Б. М. Биографические тесты и медитации за персональным компьютером // Life-line и другие новые методы психологии жизненного пути. Москва: Прогресс-Культура, 1993. С.15–42. Кроник А. А., Ахмеров Р. А. Каузометрия: методы самопознания, психодиагностики и психотерапии в психологии жизненного пути Москва: Смысл, 2003. 284 с. 		20 балів виступи на семінарських	2 тижні

конструктивізм, наративна теорія як методологічні конструкти якісних методів у психології.					
<p>Тема 2. Стратегії побудови якісного експерименту.</p> <p>1. Вимори до організації експерименту із застосуванням якісних методів дослідження (висунення гіпотез, збір якісних даних – представлених в шкалі найменувань, переходи між різнорівневими гіпотезами, обговорення гіпотез по відношенню до світу теорій, організація обговорення і валідних висновків; ключові аспекти застосування якісних методів у психологічних дослідженнях).</p> <p>2. Види якісних методів дослідження у психології.</p> <p>3. Феноменологічне дослідження: технологія застосування.</p>	Лекція 2 год., семінар – 6 год.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Кроник А. А., Пажитнов А. Л., Левин Б. М. Биографические тесты и медитации за персональным компьютером // Life-line и другие новые методы психологии жизненного пути. Москва: Прогресс-Культура, 1993. С.15–42. 2. Кроник А. А., Ахмеров Р. А. Каузометрия: методы самопознания, психодиагностики и психотерапии в психологии жизненного пути Москва: Смысл, 2003. 284 с. 3. Коржова Е. Ю. Методика «Психологическая автобиография» в психодиагностике жизненных ситуаций: [методическое пособие / ред. Л. Ф. Бурлачука]. Киев: МАУП, 1994. 109с. 	Розробити дизайн якісного експерименту	20 балів завдання + 10 балів виступи на семінарах	2 тижні
Тема 3. Наратив як якісний метод	Лекція 2 год.,	1. Наративні психотехнології / Н. В. Чепелева, М. Л.	Здійснити аналіз наративу.	20 балів	2 тижні

<p>у психологічних дослідженнях.</p> <p>1. Особливості застосування методу нарративу. Типи нарративів. Аналіз оповіді. Кодування якісних даних. 2. Біографічні методи як нарративна технологія. Реконструкція історії життя. 3. Аналіз дискурсу. Схема аналізу. Змістовий аналіз текстів. Загальна схема змістового аналізу. Моделі змістового аналізу.</p>	<p>практичні – 6 год.</p>	<p>Смутьсон, О. М. Шиловська, Ф. Ю. Гуцол; за ред. Н. В. Чепелевої. – К.: Главник, 2007. – 146 с.</p> <p>2. Панцеровский В. В. SPSS для социологов / Панцеровский В. В., Панцеровская В. В. – М.: Учебное пособие ИСЭПН РАН, 2005. – 433 с.</p> <p>3. Титаренко Т. М. Нарративні практики організації особистісного майбутнього// Наукові студії із соціальної та політичної психології: зб. статей. Київ: Міленіум, 2009. Вип. 22 (25). С. 11-18.</p> <p>4. Braun Virginia and Clarke Victoria. Using thematic analysis in psychology. Qualitative Research in Psychology, 3 (2). 2006. P.77-101.</p>	<p>Визначити тип нарративу. Виділити ключові проблеми автора нарративу, його переживання</p>	<p>завдання</p>	
<p>Тема 4. Тематичний аналіз як якісний метод дослідження у психології.</p> <p>Тематичний аналіз як основний якісний метод дослідження. Переваги та застереження у застосуванні. Види тематичного аналізу. 2. Вимоги до вибору тем у тематичному аналізі. Створення тематичного поля</p>	<p>Лекція 2 год., практичні – 4 год.</p>	<p>1. Брунер Дж. Жизнь как нарратив. / Дж. Брунер // Постнеклассическая психология. – 2005. - № 1. – С.9-30.</p> <p>2. Титаренко Т. М. Нарративні практики організації особистісного майбутнього// Наукові студії із соціальної та політичної психології: зб. статей. Київ: Міленіум, 2009. Вип. 22 (25). С. 11-18.</p>	<p>Підібрати матеріал для тематичного аналізу. Визначити ключові теми. Здійснити обробку за схемою аналізу тем</p>	<p>20 балів завдання + 10 балів тематичний тест</p>	<p>2 тижні</p>

дослідження. 3. Вимоги до формулювання запитань для тематичного аналізу. 4. Етапи проведення тематичного аналізу.					
---	--	--	--	--	--

6. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	<ul style="list-style-type: none"> Виступи на семінарських заняттях (за заняття по 10 балів кожне) – 30 балів; Розробити дизайн якісного експерименту – 20 балів Здійснити аналіз нарративу. Визначити тип нарративу. Виділити ключові проблеми автора нарративу, його переживання – 20 балів Підібрати матеріал для тематичного аналізу. Визначити ключові теми. Здійснити обробку за схемою аналізу тем – 20 балів Підсумкове тестування (контрольна робота) – 10 балів 																																		
	<p align="center">Шкала оцінювання: національна та ECTS</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th rowspan="2">Сума балів за всі види навчальної діяльності</th> <th rowspan="2">Оцінка ECTS</th> <th colspan="2">Оцінка за національною шкалою</th> <th rowspan="2">для за</th> </tr> <tr> <th>для екзамену, курсового проекту (роботи), практики</th> <th></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>90 – 100</td> <td>A</td> <td>відмінно</td> <td rowspan="5">не зараховано</td> <td rowspan="5">зарахо</td> </tr> <tr> <td>80 – 89</td> <td>B</td> <td rowspan="2">добре</td> </tr> <tr> <td>70 – 79</td> <td>C</td> </tr> <tr> <td>60 – 69</td> <td>D</td> <td rowspan="2">задовільно</td> </tr> <tr> <td>50 – 59</td> <td>E</td> </tr> <tr> <td>26 – 49</td> <td>FX</td> <td>незадовільно з можливістю повторного складання</td> <td>не зараховано</td> <td>з можл склад</td> </tr> <tr> <td>0-25</td> <td>F</td> <td>незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни</td> <td>не зараховано з обов'язковим вивченням д</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>				Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою		для за	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики		90 – 100	A	відмінно	не зараховано	зарахо	80 – 89	B	добре	70 – 79	C	60 – 69	D	задовільно	50 – 59	E	26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано	з можл склад	0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим вивченням д
Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою		для за																															
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики																																	
90 – 100	A	відмінно	не зараховано	зарахо																															
80 – 89	B	добре																																	
70 – 79	C																																		
60 – 69	D	задовільно																																	
50 – 59	E																																		
26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано	з можл склад																															
0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим вивченням д																																
Вимоги до письмової роботи	<p>Завдання 1. Розробити дизайн якісного експерименту.</p> <p>Критерії до виконання завдання: Визначення цілей якісного дослідження; Обґрунтування доцільності застосування відповідного якісного методу дослідження; Формулювання гіпотези якісного дослідження; Визначення об'єктів опису; Визначення стратегії контролю інтерпретації.</p> <p>Китерії оцінки завдання:</p>																																		

Відмінно (18-20 балів) – визначено цілі дослідження, відповідно до цілей обгрунтовано доцільність застосування відповідного якісного методу; сформульовано гіпотези (гіпотезу); представлено об'єкти опису (переживання, ставлення, уявлення тощо); указано стратегії контролю фіксації даних.

Добре (14-17 балів) – визначено цілі дослідження, відповідно до цілей обгрунтовано не чітко доцільність застосування відповідного якісного методу; сформульовано гіпотези (гіпотезу) не точно; представлено об'єкти опису (переживання, ставлення, уявлення тощо); указано стратегії контролю фіксації даних.

Задовільно (10-13 балів) – визначено цілі дослідження, відповідно до цілей обгрунтовано не чітко доцільність застосування відповідного якісного методу; не сформульовано гіпотези (гіпотезу); представлено об'єкти опису (переживання, ставлення, уявлення тощо) не точно; відсутні стратегії контролю фіксації даних.

Незадовільно (7-10 балів) - визначено цілі дослідження не чітко, відповідно до цілей не обгрунтовано доцільність застосування відповідного якісного методу; не сформульовано гіпотези (гіпотезу); представлено об'єкти опису (переживання, ставлення, уявлення тощо) не точно; відсутні стратегії контролю фіксації даних.

Завдання 2. Здійснити аналіз наративу.

Визначити тип наративу.

Виділити ключові індикатори (проблеми автора наративу, його переживання, ставлення, думки, уявлення).

Визначити емоційний модус наративу: позитивний, негативний, нейтральний, амбівалентний.

Критерії оцінки:

Відмінно (18-20 балів) – вірно визначено тип наративу; вказано у повному обсязі індикатори дослідження; визначено вірно емоційний модус.

Добре (14-17 балів) – вірно визначено тип наративу; вказано у повному обсязі індикатори дослідження із деякими неточностями; визначено вірно емоційний модус.

Задовільно (10-13 балів) – тип автонаративу визначено не точно, не у повному обсязі визначено індикатори дослідження; не точно визначено емоційний модус.

Незадовільно (7-10) - тип автонаративу визначено не точно; не визначено індикатори; не визначено емоційний модус.

Завдання 3. Підбрати матеріал для тематичного аналізу.

Визначити ключові теми.

Указати спосіб визначення тем.

Здійснити обробку за схемою аналізу тем.

Критерії оцінки:

Відмінно (18-20 балів) – визначено вірно і у повному обсязі усі теми; указано вірно спосіб визначення теми; здійснено вірно схему аналізу, яка передбачає всі етапи.

Добре (14-17 балів) - визначено і у повному обсязі усі теми із незначними неточностями; указано вірно спосіб визначення теми; здійснено вірно схему аналізу, але відсутні деякі етапи.

	<p>Задовільно (10-13 балів) – визначено не у повному обсязі теми (1 визначена); указано вірно спосіб визначення теми; не здійснено схему аналізу усіх етапів (1-2).</p> <p>Незадовільно (7-10 балів) – визначено хоча б одна тема; не вірно указано спосіб визначення теми; відсутня схема аналізу.</p>
Семінарські заняття	<p>Теми семінарських занять</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Якісні дослідження у психології. 2 год. 2. Проблема поєднання номотетичного та ідеографічного підходів у психологічних дослідженнях. 2 год. 3. Феноменологічні дослідження у психології (застосування напівструктурованих інтерв'ю, самозвітів). 2 год. <p>Теми практичних занять</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Дизайн (стратегії) побудови якісного дослідження у психології (розробка якісного експерименту). 4 год. 2. Наративні технології дослідження. Визначення типів наративів, аналіз та обробка результатів. 6 год. 3. Технологія застосування та обробки результатів тематичного аналізу. 6 год.
Умови допуску до підсумкового контролю	Студент виконав усі завдання передбачені програмою навчальної дисципліни, набрав не менше 60 балів
7. Політика курсу	
<p>Викладання курсу ґрунтується на принципах академічної доброчесності. Студент виконує завдання, які зазначено у програмі (силабусі) вчасно. Всі завдання курсу повинні бути виконаними незважаючи на причину відсутності студента на занятті. Відсутність студента на занятті без поважної причини передбачає зниження балів, які відводяться на обговорення питань семінарських та лекційних занять, а також захисту розробки на занятті (по 5 балів за кожну розробку).</p>	
8. Рекомендована література	
<p>Базова</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Кроник А. А., Пажитнов А. Л., Левин Б. М. Биографические тесты и медитации за персональным компьютером // Life-line и другие новые методы психологии жизненного пути. Москва: Прогресс–Культура, 1993. С.15–42. 2. Кроник А. А., Ахмеров Р. А. Каузометрия: методы самопознания, психодиагностики и психотерапии в психологии жизненного пути Москва: Смысл, 2003. 284 с. 3. Коржова Е. Ю. Методика «Психологическая автобиография» в психодиагностике жизненных ситуаций: [методическое пособие / ред. Л. Ф. Бурлачука]. Киев: МАУП, 1994. 109с. 4. Митина О. В. Факторный анализ для психологов / Митина О. В., Михайловская И. Б. – М.: Учебно-методический коллектор Психология. - 2001. – 169 с. 5. Наративні психотехнології / Н. В. Чепелева, М. Л. Смульсон, О. М. Шиловська, Ф. Ю. Гуцол; за ред. Н. В. Чепелевої. Київ: Главник, 2007. 146 с. 6. Панцеровский В. В. SPSS для социологов. Москва: Учебное пособие ИСЭПН РАН, 2005. 433 с. 7. Титаренко Т. М. Наративні практики організації особистісного майбутнього// Наукові студії із соціальної та політичної психології: зб. статей. Київ: Міленіум, 2009. Вип. 22 (25). С. 11-18. 	

8. Braun Virginia and Clarke Victoria. Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3 (2). 2006. P.77-101.

Допоміжна

- 1.Брунер Дж. Жизнь как нарратив. *Постнеклассическая психология*. 2005. № 1. С.9-30.

Викладач Заграй Л.Д., Федоришин Г.М.